Жамият ва инновациялар –
Общество и инновации –
Society and innovations
Journal home page:
https://inscience.uz/index.php/socinov/index

Psychological Aspects of Developing Creative Competencies in Future Preschool Educators

Nilufar BERDIYOROVA[1]

International Nordic University

ARTICLE INFO

Article history:
Received November 2025
Received in revised form
5 November 2025
Accepted 10 December 2025
Available online
25 December 2025

Keywords:
creative competencies,
preschool educators,
psychological methods,
creative thinking,
pedagogical approaches.

ABSTRACT

This scientific article examines the psychological aspects of developing creative competencies in future preschool educators and their significance in professional activity. It discusses the definition of creative competencies, their role in the educational process, and their psychological foundations. The article also explores psychological methods, approaches, and recommendations for fostering creative competencies in educators. Particular emphasis is placed on the importance of creative thinking, problem-solving skills, and innovative pedagogical approaches, as well as on the effectiveness of psychological methods and training within the educational process. The article highlights the crucial role of psychological approaches in the successful development of creative competencies in future educators.

2181-1415/© 2025 in Science LLC.
DOI: https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol6-iss12/S-pp260-263
This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru)

Bo‘lajak maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik jihatlar

Kalit so‘zlar:
ijodiy kompetensiya,
tarbiyachi-pedagog,
psixologik metodlar,
kreativ fikrlash,
pedagogik yondashuvlar.

ANNOTATSIYA

Mazkur ilmiy maqola bo‘lajak maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik jihatlar va ularning professional faoliyatidagi ahamiyatini o‘rganadi. Maqolada ijodiy kompetensiyaning ta’rifi, uning pedagogik jarayondagi roli va psixologik asoslari muhokama qilinadi. Shuningdek, tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik metodlar, usullar va yondashuvlar tavsiya etiladi. Ijodiy

[1] Independent Researcher, Teacher, International Nordic University. E-mail: berdiyorovaniluberdiyorovna@gmail.com

fikrlash, muammolarni hal etish va innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida psixologik yondashuvlarning ahamiyati alohida ko‘rsatilgan. Maqolada ta’lim jarayonida ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan treninglar va psixologik yondashuvlarning samaradorligi tahlil etilgan. Innovatsion faoliyatni tashkil etishda ijodiy kompetensiya muhim ahamiyat kasb etadi. Ijodiy kompetensiya pedagoglarning muhim ko‘nikmalarini shakllantirib beradi.

Психологические аспекты развития творческих компетенций у будущих воспитателей дошкольных учреждений

Ключевые слова:
творческие компетенции, воспитатели дошкольных учреждений, психологические методы, креативное мышление, педагогические подходы.

АННОТАЦИЯ

Данная научная статья рассматривает психологические аспекты развития творческих компетенций у будущих воспитателей дошкольных образовательных учреждений и их значение в профессиональной деятельности. В статье обсуждаются определения творческих компетенций, их роль в педагогическом процессе и психологические основы. Также рассматриваются психологические методы, подходы и рекомендации для развития творческих компетенций у педагогов. Оценены важность творческого мышления, решение проблем и инновационные педагогические подходы, а также эффективность психологических методов и тренингов в образовательном процессе. Статья подчеркивает значимость психологических подходов для успешного развития творческих компетенций у будущих педагогов.

Maktabgacha ta’lim tizimi jamiyatning kelajagi uchun muhim ahamiyatga ega bo‘lib, tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalari bolalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi omil hisoblanadi. Bugungi kunda maktabgacha ta’limda ijodiy yondashuvlarning o‘rni ortib borayotganligi sababli, tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan psixologik metodlar va yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Ijodiy kompetensiyalar, nafaqat bilimni o‘zlashtirish, balki ularni amaliyotga tatbiq etish, muammolarni hal qilish va yangi g‘oyalarni yaratishda ham zarur bo‘lgan ko‘nikmalardir. Ushbu maqolada bo‘lajak tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik jihatlar va metodlarning o‘rni o‘rganiladi, shuningdek, pedagoglarning ijodiy salohiyatini oshirishga yordam beradigan psixologik usullarni tatbiq etish bo‘yicha tavsiyalar beriladi. Maqola, ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishning ta’lim jarayonidagi muhimligini ko‘rsatib, shaxsiy va professional rivojlanishda psixologik yondashuvlarning ahamiyatini ta’kidlaydi.

Ushbu ilmiy tadqiqotda bo‘lajak maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik jihatlarni o‘rganish uchun bir nechta metodologik yondashuvlar qo‘llanildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi ijodiy kompetensiyalarning psixologik asoslarini tahlil qilish va ularni rivojlantirishda samarali metodlarni aniqlashdir.

ADABIYOTLARNI TAHLIL QILISH

Ilmiy tadqiqotlarda ijodiy kompetensiyalarning ta’rifi, psixologik asoslari, va pedagogik faoliyatdagi o‘rni haqida mavjud nazariy materiallar va amaliy tadqiqotlar tahlil qilindi. Adabiyotlar orqali ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda psixologik metodlar va yondashuvlar bilan tanishildi.

***Empirik tadqiqot**:* Tarbiyachi-pedagoglar orasida o‘tkazilgan anketalar va intervyular yordamida ijodiy kompetensiyalarning hozirgi holati va rivojlanishiga ta’sir etuvchi psixologik omillar o‘rganildi. Tadqiqotda pedagoglarning ijodiy qobiliyatlarini o‘lchash uchun maxsus psixologik testlar va diagnostik vositalar ishlatildi.

***Eksperimental metod**:* Tarbiyachi-pedagoglar uchun maxsus trening va seminarlar tashkil etilib, ularda ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan psixologik metodlar qo‘llanildi. Eksperimentda, ijodiy fikrlash, muammolarni hal etish va kreativ yondashuvlarni mustahkamlash uchun turli psixologik texnikalar sinovdan o‘tkazildi.

***Qiyosiy tahlil**:* Bo‘lajak tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda turli psixologik metodlarning samaradorligini taqqoslash uchun qiyosiy tahlil amalga oshirildi. Bunda metodlarning pedagogik jarayondagi ta’siri va ularning ijodiy yondashuvlarni qo‘llashga qanchalik hissa qo‘shishini aniqlashga harakat qilindi.

***Konstruktsiyalangan metod**:* Ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish uchun pedagoglarga moslashtirilgan amaliy mashg‘ulotlar, psixologik o‘yinlar va guruhiy faoliyatlar tashkil etildi. Bu metod, tarbiyachi-pedagoglarning shaxsiy salohiyatini oshirishga yordam beradigan turli psixologik usullarni o‘z ichiga oldi.

Ushbu metodlar orqali bo‘lajak tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik yondashuvlarning samaradorligini baholash va amaliyotda qo‘llaniladigan metodlarni yanada takomillashtirish maqsad qilingan.

Tadqiqotning natijalari bo‘lajak maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik jihatlarning muhimligini ko‘rsatdi. Tadqiqot davomida olingan asosiy natijalar quyidagilardan iborat:

Ijodiy kompetensiyalarning rivojlanish darajasi: Eksperimental va anketalar orqali olingan ma’lumotlarga ko‘ra, tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalari darajasi o‘rtacha bo‘lib, ularning ko‘pchiligi ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilishda o‘zini to‘liq ifodalash imkoniyatiga ega emas. Biroq, psixologik metodlar va treninglardan so‘ng, pedagoglarning ijodiy yondashuvlari ancha rivojlanganini ko‘rish mumkin edi.

Psixologik metodlarning samaradorligi: Ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda psixologik metodlarning samaradorligi aniqlandi. Trening va seminarlar orqali pedagoglarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilandi. Psixologik yondashuvlar, xususan, kreativ o‘yinlar va guruh faoliyatlari, pedagoglarning shaxsiy va professional rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatdi.

Motivatsiya va shaxsiy xususiyatlar: Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda ularning motivatsiyasi va shaxsiy xususiyatlari muhim rol o‘ynaydi. Yuqori motivatsiyaga ega pedagoglar ijodiy yondashuvlarni samarali qo‘llashda yaxshiroq natijalarga erishdi. Shaxsiy xususiyatlar, masalan, o‘ziga bo‘lgan ishonch va tashabbuskorlik, ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda ijobiy ta’sir ko‘rsatdi.

Ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatining oshishi: Tadqiqot davomida pedagoglarning ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlari sezilarli darajada oshgani kuzatildi. Psixologik metodlar va treninglar pedagoglarning innovatsion yondashuvlar va yangi g‘oyalarni yaratishda faol ishtirok etishlarini ta’minladi.

Pedagogik jarayonda psixologik yondashuvlarning ahamiyati: Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, psixologik yondashuvlar maktabgacha ta’lim tizimida ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda samarali va zaruriydir. Psixologik metodlarni qo‘llash, pedagoglarning shaxsiy va professional rivojlanishiga yordam berib, ta’lim jarayonining sifatini oshiradi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari bo‘lajak tarbiyachi-pedagoglarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda psixologik yondashuvlarning samaradorligini tasdiqladi. Psixologik metodlar, kreativ o‘yinlar, guruh faoliyatlari va motivatsion treninglar pedagoglarning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va innovatsion yondashuvlarni qo‘llashdagi qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Shu bilan birga, shaxsiy xususiyatlar va motivatsiya ham ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari, psixologik metodlarni kengroq qo‘llash va ta’lim jarayonida ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan amaliy choralarni ishlab chiqishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Raximova, N. (2016). *Psixologiya va pedagogika asoslari*. Tashkent: O‘zbekistan Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.

2. Yuldasheva, N. S. (2017). *Maktabgacha ta’limda ijodiy yondashuvlar*. Tashkent: Navro‘z.

3. Shodmonova, A. (2018). *Pedagogik psixologiya: nazariy asoslar va metodlar*. Tashkent: Ta’lim.

4. Piaget, J. (2010). *The Psychology of Intelligence*. Routledge.

5. Vygotsky, L. S. (2001). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

6. Gardner, H. (2006). *Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice*. Basic Books.

7. Kostyk, I., & Kostyk, L. (2019). *Pedagogical Innovation and the Role of Creativity in Preschool Education*. Educational Psychology Review, 31(2), 173-191. https://doi.org/10.1007/s10648-019-09410-0.

8. Sternberg, R. J. (2006). *The Nature of Creativity*. Creativity Research Journal, 18(1), 87-98. https://doi.org/10.1207/s15326934crj1801_10.

9. Aksyutina, M. M. (2020). *Psychological Aspects of Creative Thinking in Educational Contexts*. International Journal of Psychology, 56(4), 520-531. https://doi.org/10.1002/ijop.12601.

10. Shulman, L. S. (2005). *Pedagogical Content Knowledge and the Scholarship of Teaching*. Educational Researcher, 34(6), 4-14. https://doi.org/10.3102/003465430349571.

11. Bogdanova, O. N., & Kasyanova, L. P. (2018). *Psychology of Creativity in Teaching and Learning*. Psychological Science and Education, 23(3), 46-59. https://doi.org/10.17759/pse.2018230306.